Tefsir

AİHL/11. SINIF

Ünite : 4. KUR’AN'I ANLAMA VE YORUMLAMA

Kur’an’ın Kur’an ile Tefsiri

NELER ÖĞRENECEĞİZ?

1 Kur’an'ı Anlama ve Yorumlama Yönteminde Temel İlkeler

1.1 Kur’an’ın Kur’an ile Tefsiri

2.2. Kur’an’ın Kur’an ile Tefsiri

Kuran’ın Kur’an ile tefsirinde yapılan işlem, Kur’an’ı Kerim içindeki bir ifadeyi yine Kur’an’ı Kerim bütünlüğü içerisinde anlamak veya açıklamaktır.

- ✓ Kur’an-ı Kerim’in en iyi tefsirinin yine Kur’an-ı Kerim yardımıyla olacağı, ayetlerin bir kısmının diğer bir kısmını tefsir ettiği, genel kabul gören bir kaidedir.

- ***Tefsir Alimleri;***

Kur’an’ın Kur’an ile tefsirini

«Tefsir’ul-Kur’an bi’l-Kur’an» ya da ayetin ayetle tefsiri saymıştır.

- **Kur’an-ı Kerim, yirmi üç yılda inmiş bir kitap** olduğu için yerleştirilmek istenen kurallar, hükümler ve problemlere çözüm amacıyla gönderilen ayetler parça parça inmiştir.

- Kur’an-ı Kerim’in inmeye başladığı ilk yıllarda kısaca bahsedilen bazı hususlar, ilerleyen yıllarda genişçe işlenmiştir.

- Kur'an-ı Kerim incelenirken, işte bu farklı zamanlardaki anlatımların iç bağlantıları araştırılmalıdır.

- İç bağlantılar şu üç farklı düzeyde değerlendirilebilir:

Ayet bütünlüğü

Suredeki ayetler arası ilişki

Kur’an-ı Kerim’in bütünlüğü

Ayet bütünlüğü

Bir ayet tefsir edilirken ondaki bütün unsurlar göz önüne alınmalıdır.
Ayet içinde dikkat çeken bir kelime diğer kelimelerden kopuk, kendi başına anlaşıldığında; bir eksiklik veya yanlışlık yapılabilir. Bu yüzden mananın net bir şekilde ortaya konulabilmesi için kelime ve cümleler, ayetin tamamında anlatılan mevzu ile bir arada değerlendirilmelidir.

يَا اَيُّهَا الَّذينَ امَنُوا لَا تَقْرَبُوا الصَّلوةَ وَاَنْتُمْ سُكَارى حَتّى تَعْلَمُوا مَا تَقُولُونَ :

Ey İman edenler! Ne dediğinizi bilene kadar sarhoşken namaza yaklaşmayın ... (Nisa, 4/43)

وَمَا اَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ اِلَّا اِنَّهُمْ لَيَأْكُلُونَ الطَّعَامَ وَيَمْشُونَ فِي الْاَسْوَاق

“Senden önce gönderdiğimiz peygamberler de hiç şüphesiz yemek yerler, çarşıda pazarda dolaşırlardı...”(Furkan, 5/20)

Suredeki ayetler arası ilişki

Surelerde bazen birkaç konu işlenir. Bir konu ile ilgili ayetler peş peşe sıralanır ve bir pasaj oluşur. Bu tür yerlerde şayet bir kelime veya cümle inceleniyorsa, ondan önce ve sonra gelen diğer ayetlerle birlikte değerlendirilmelidir.

Siyâk ve Sibâk Ne Demektir?

- Kelimelerin hangi anlamda kullanıldığı ve maksadının ne olduğunu ortaya koyan o kelimenin bağlamıdır. Yani bir kelimenin öncesi ve sonrasıyla olan anlam ilişkisidir. Tefsir literatüründe buna siyâk ve sibâk denir.
- Siyâk, üslûbundan ve söylendiği ortamdan hareketle sözün maksadını ve gayesini anlamaya çalışmak demektir.
- Sibâk, “sözün baş tarafı ile olan bağlantısı, öncesinden gelen mâna, evveliyat” karşılığı olarak kullanılır.

“Ne Mesih Allah’a kul olmaktan çekinmiştir ne de büyük melekler...” Nisâ suresi, 172.

- Hristiyanlar ‘İsa Mesih’ in, Allah’ın oğlu’ olduğunu iddia ediyor, müşrikler de ‘melekler Allah’ın kızlarıdır’ diyorlardı.
- Ayet işte bu iddiaları reddetmektedir. Bir önceki ayetten itibaren Allah (c.c)’ın bir oğlunun olmadığı, olamayacağı; Mesih’in, yani Hz. İsa’nın da (meleklerin de) sadece Allah’ın kulu olduğu belirtilir.
- Sonra da hem Mesih’in hem de meleklerin Allah (c.c)’ın kulu olmaktan başka bir varlık nedeninin ve amaçlarının olmadığı vurgulanır.

Kur’an-ı Kerim bütünlüğü

Kur’an-ı Kerim’in kendi iç bütünlüğü içinde yorumlanması gerekir. O, Allah (c.c.) kelamı olması nedeniyle, baştan sona kendi içinde tutarlı, surelerin her birisi diğerleri ile bağlantılıdır. Bu yüzden Kur’an-ı Kerim bir bütün halinde değerlendirilmelidir.

Not Edelim

“Ribâ (faiz) yiyen kimseler, şeytan çarpan kimse nasıl kalkarsa ancak öyle kalkarlar. Bu ceza onlara, ‘alış-veriş de faiz gibidir’ demeleri yüzündendir. Oysa Allah, alışverişi helal, faizi de haram kılmıştır. Bundan böyle her kim, Rabbinden kendisine gelen bir öğüt üzerine faizciliğe son verirse, geçmişte olanlar kendisine ve hakkındaki hüküm de Allah’a kalmıştır. Her kim de yeniden faize dönerse işte onlar cehennem ehlidirler ve orada süresiz kalacaklardır.”

(Bakara suresi, 275. ayet)

Kur’an-ı Kerim kendisini dört şekilde tefsir eder

1) • Ayetin kendi içinde tefsiri

2) • Bir sonraki ayet ve ayetler tarafından tefsir edilmesi

3) • Ayetin aynı sure içinde tefsiri

4) • Ayetin başka surede tefsir edilmesi

Not Edelim

Kur’an-ı Kerim kendisini dört şekilde tefsir eder:

1. Ayetin kendi içinde tefsiri; Bakara suresi 187. ayette “...siyah iplik beyaz iplikten ayırt edilene kadar sahurda yiyin için...” buyurulduktan sonra ‘fecr’ kelimesi ile bu kapalılık tefsir edilmiştir.
2. Bir sonraki ayet ve ayetler tarafından tefsir edilmesi; Bakara suresinin 2. ayetindeki ‘takva sahipleri’ bir sonraki 3, 4 ve 5. ayetlerde tefsir edilmiştir.
3. Ayetin aynı sure içinde tefsiri; Mâide suresi 1. ayette “...ileride size bildirilecek olanlardan başka En’am denen hayvanlar size helal kılındı...” buyurulmuştur. Aynı surenin 3. ayetinde haram kılınanlar açıklanıp tefsir edilmiştir.
4. Ayetin başka surede tefsir edilmesi; Fâtihâ suresi 7. ayetinde “...kendilerine lütuf ve ikramda bulunduğun kimselerin yoluna bizi ilet!” buyurulmuş, bu kimseler Nisâ suresinin 69. ayetinde açıklanmıştır.

✓ Dikkat Edelim !

- Bir ayetin tefsiri başka ayet ya da ayetlerle net bir şekilde anlaşılıyorsa bu yeterli olabilir.
- Fakat dil incelemesi ve diğer ayetlerin yardımıyla hâlâ anlaşılamayan noktalar varsa, o zaman başka prensipler devreye girer.

“İman edip de imanlarına bir zulüm bulaştırmayanlara gelince işte onlar güven içinde olanlardır. Onlar doğru yolu bulmuş kimselerdir.” (En’âm suresi, 82. ayet.) ayeti nazil olunca sahabe Hz. Peygamber’e gelerek “imanlarına zulüm bulaştırma”nın ne anlama geldiğini sormuşlardır. Peygamberimiz ayette geçen zulüm kelimesinin “Lokman oğluna öğüt vererek ‘Ey Yavrucuğum, Allah’a şirk koşma. Şüphesiz şirk, büyük bir günahtır.” (Lokmân suresi, 13. ayet.) ayetinde ifade edilen şirk olduğunu belirtmiştir.

Soru: **Yukarıda verilen durum Kur’an-ı Kerim’i anlama ve yorumlamada hangi temel ilkeyi ortaya koymaktadır?**

A) Arap diline vukufiyet
B) Nüzul ortamını dikkate alma
C) Kur’an’ın sünnet ile tefsiri
D) Bilimsel verilerden faydalanma
E) Kur’an’ın Kur’an ile tefsiri

Soru: ‘Metinsel Bağlam’ın tanımı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ayetlerin kendinden önceki ve sonraki ayetlerle beraber değerlendirilmesi

B) Ayetlerin Kur'an'ın bütünlüğü içerisinde değerlendirilmesi

C) Ayet içindeki kelimelerin ayetin tamamında anlatılan mevzu ile birlikte değerlendirilmesi

D) Ayetlerin Peygamberimizin (sav) söz ve fiillerine dayalı açıklamalarla beraber değerlendirilmesi

E) Ayetlerin ortaya çıktığı ortam ve koşullarla beraber değerlendirilmesi

NELER ÖĞRENDİK?

1. Kur'an'ı Anlama ve Yorumlama
2. Kur’an'ı Anlama ve Yorumlama Yönteminde Temel İlkeler
   2.1. Arap Diline Vukufiyet
   2.2. Kur’an’ın Kur’an ile tefsiri

Hazırlayan: Hilal DEMİR